

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2020. május 28.*

„Előzetes döntéshozatal – Környezet – Aarhusi Egyezmény – 2011/92/EU irányelv – Egyes projektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálata – A nyilvánosság részvétele a döntéshozatali folyamatban – A projekt engedélyezésére irányuló eljárást érintő szabálytalanságok – Az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosítása – A nemzeti jogban előírt korlátozások – 2000/60/EK irányelv – Az Európai Unió vízpolitikája – Felszín alatti víztest állapotromlása – Az értékelés módjai – Magánszemélyeknek a szennyezés megakadályozására irányuló intézkedések elfogadásához való joga – A nemzeti bíróságok előtti keresetvédelmi jog”

A C-535/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) a Bírósághoz 2018. augusztus 16-án érkezett, 2018. április 25-i határozatával terjesztett elő az

IL,

JK,

KJ,

LI,

NG,

MH,

OF,

PE,

RC és SB, QD örököseiként,

TA,

UZ,

VY,

WX

és

* Az eljárás nyelve: német.

a Land Nordrhein-Westfalen

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök (előadó), R. Silva de Lapuerta, a Bíróság elnökhelyettese, M. Safjan, L. Bay Larsen és C. Toader bírák,

főtanácsnok: G. Hogan,

hivatalvezető: M. Krausenböck tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. szeptember 19-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- IL, JK, KJ, LI, NG, MH, OF, PE, RC, SB, TA, UZ, VY, WX képviselőjében R. Nebelsieck, J. Mittelstein és K. Fock Rechtsanwälte,
- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében E. Manhaeve és M. Noll-Ehlers, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. november 12-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2012. L 26., 1. o.) 6. cikkének és 11. cikke (1) bekezdése b) pontjának, valamint a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 327., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 5. kötet, 275. o.) 4. cikke (1) bekezdése a) pontja i–iii. alpontjának és b) pontja i. alpontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet több magánszemély (a továbbiakban: az alapeljárás felperesei) és a Land Nordrhein-Westfalen (Észak–Rajna–Vesztfália tartomány, Németország) között a Bezirksregierung Detmold (detmoldi helyi közigazgatási hivatal, Németország) hatóságainak egy körülbelül 3,7 kilométeres autópálya-szakasz megépítésére vonatkozó tervet jóváhagyó 2016. szeptember 27-i határozatának tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

- 3 A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, 1998. június 25-én Aarhusban aláírt, és az Európai Közösség nevében a 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozattal (HL 2005. L 124., 1. o.) jóváhagyott egyezmény (kihirdette a 2001. évi LXXXI. törvény, a továbbiakban: Aarhusi Egyezmény) 9. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„[...] valamennyi Fél biztosítja, hogy a nyilvánosság azon tagjai számára, akik a nemzeti jogrendszerben lefektetett kritériumoknak, amennyiben vannak ilyenek, megfelelnek, a közigazgatási és bírói eljárásokhoz való hozzáférés biztosított legyen, hogy megtámadhassák magánszemélyek és hatóságok olyan lépéseit és mulasztásait, amelyek ellentmondanak a környezetre vonatkozó nemzeti jog rendelkezéseinek.”

Az uniós jog

A 2011/92 irányelv

- 4 A 2011/92 irányelv (7) és (19)–(21) preambulumbekkezdése értelmében:

„(7) A környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló köz- és magánprojektek engedélyezése kizárólag a várhatóan jelentős környezeti hatások értékelése [helyesen: vizsgálata] után történhet meg. Ezt a vizsgálatot a projektgazda által szolgáltatott megfelelő adatok alapján kell végezni, amit kiegészíthetnek a hatóságok, és az a nyilvánosság, amelyet a kérdéses projekt valószínűleg érinteni fog.

[...]

- (19) Az Aarhusi Egyezmény egyik célja, hogy biztosítsa a környezeti ügyekben a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételhez való jogát, hozzájárulva így módon a személyes egészségnek és jólétnek megfelelő környezetben való élethez fűződő jog védelméhez.
- (20) Az Aarhusi Egyezmény 6. cikke előírja az Egyezmény I. mellékletében felsorolt meghatározott tevékenységekre és a mellékletben nem felsorolt, de a környezetre esetleg jelentős hatást gyakorló tevékenységekre vonatkozó határozatok meghozatalában a nyilvánosság részvételét.
- (21) Az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (2) és (4) bekezdése előírja a bírósági és egyéb eljárásokhoz való jogot a határozatok, jogi aktusok és mulasztások anyagi vagy eljárási jogszerűségének kifogásolása céljából az egyezmény 6. cikkének a nyilvánosság részvételére vonatkozó rendelkezéseire is figyelemmel.”
- 5 Ezen irányelv 1. cikke (1) és (2) bekezdésének szövege a következő:
- „(1) Ez az irányelv azoknak a köz- és magánprojekteknek a környezeti hatásvizsgálatára vonatkozik, amelyek várhatóan jelentős hatást gyakorolnak a környezetre.

(2) Jelen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

a) »projekt«:

- épületek vagy egyéb létesítmények kivitelezése,
- egyéb beavatkozások a természetes környezetbe és tájba, beleértve az ásványkincsek kiaknázását is;

b) »projektgazda«: egy magánprojektre vonatkozó engedély kérelmezője vagy egy projektet kezdeményező állami hatóság;

c) »engedély«: a hatáskörrel rendelkező hatóság vagy hatóságok olyan döntése, amely feljogosítja a projektgazdát a projekt elvégzésére;

d) »nyilvánosság«: egy vagy több természetes vagy jogi személy, valamint a nemzeti jogszabályokkal, illetve gyakorlattal összhangban azok szövetségei, szervezetei, illetve csoportjai;

e) »érintett nyilvánosság«: a 2. cikk (2) bekezdésében említett, a környezettel kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban érintett vagy valószínűleg érintett, illetve abban érdekelt nyilvánosság. E meghatározás alkalmazásában a környezetvédelmet előmozdító és a nemzeti jog szerinti követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezeteket érinteltnek kell tekinteni;

f) »hatáskörrel rendelkező hatóság« vagy »hatóságok«: az(ok) a hatóság(ok), amelye(ke)t a tagállamok az ebből az irányelvből következő feladatok teljesítéséért felelős hatóságként kijelölnek.”

6 Az említett irányelv 3. cikke a következőket írja elő:

„A környezeti hatásvizsgálat minden egyedi esetre vonatkozóan, a 4–12. cikkel összhangban, megfelelő módon azonosítja, leírja és értékeli az egyes projektek közvetlen és közvetett hatásait a következő tényezőkre:

- a) emberek, állat- és növényvilág;
- b) talaj, víz, levegő, éghajlat és táj;
- c) anyagi javak és kulturális örökség;
- d) az (a), (b) és (c) pontban említett tényezők közötti kölcsönhatás.”

7 Ugyanezen irányelv 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Azon projektek esetében, amelyek a 4. cikk alapján ezzel a cikkel és a 6–10. cikkel összhangban környezeti hatásvizsgálatra kötelezettek, a tagállamok elfogadják azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a projektgazda a IV. mellékletben meghatározott alábbi információkat [helyesen: meghatározott információkat] megfelelő formában közli [helyesen: közölje], amennyiben:

- a) a tagállamok úgy ítélik meg, hogy az információ lényeges az engedélyezési eljárás adott szakaszában és az adott projekt, projekt típus vagy a várhatóan érintett környezeti jellemzők szempontjából;
- b) a tagállamok úgy ítélik meg, hogy figyelembe véve többek között a pillanatnyi ismereteket és a vizsgálati módszereket, ésszerűen elvárható a projektgazdától ennek az információnak az összeállítása [helyesen: ezeknek az információknak az összegyűjtése].

(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság nyilvánítson véleményt, hogy a projektgazda az (1) bekezdésnek megfelelően mely információkat nyújtsa be, ha az engedély iránti kérelmének benyújtása előtt ezt kéri. A hatáskörrel rendelkező hatóság a véleménynyilvánítás előtt konzultál a projektgazdával és a 6. cikk (1) bekezdésében megnevezett hatóságokkal. Az a tény, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság véleményt nyilvánított e bekezdésnek megfelelően, nem zárja ki azt, hogy a projektgazdától további adatokat kérjen.

A tagállamok megkövetelhetik a hatáskörrel rendelkező hatóságtól, hogy ilyen véleményt nyilvánítson, függetlenül attól, hogy azt a projektgazda kérelmezi-e, vagy sem.

(3) A projektgazda által az (1) bekezdés alapján benyújtandó információ legalább a következőket tartalmazza:

- a) a projekt leírása, beleértve a projekt helyére, kialakítására és méretére vonatkozó információkat;
- b) a jelentős kedvezőtlen hatások elkerülésére, csökkentésére és – lehetőség szerint – megszüntetésére tervezett intézkedések leírása;
- c) a projekt várható fő környezeti hatásainak meghatározásához és vizsgálatához szükséges adatok;
- d) a projektgazda által megvizsgált főbb alternatívák áttekintése, és a választás főbb okainak megjelölése, figyelembe véve a környezeti hatásokat;
- e) az a)–d) pontokban említett adatok nem technikai jellegű összefoglalása.

(4) A tagállamok – szükség esetén – biztosítják, hogy azok a hatóságok, amelyek fontos információkkal rendelkeznek, különös tekintettel a 3. cikkre, azokat a projektgazda rendelkezésére bocsássák.”

8 A 2011/92 irányelv 6. cikkének szövege a következő:

„[...]

(2) A nyilvánosságot vagy közzététel útján, vagy más alkalmas módon, például – ha rendelkezésre áll – elektronikus média útján tájékoztatják a 2. cikk (2) bekezdésében említett, a környezettel kapcsolatos döntéshozatali eljárás kezdetén, de legkésőbb akkor, amint az információ észszerű módon rendelkezésre bocsátható a következőket illetően:

- a) engedély iránti kérelem;
- b) a tény, hogy a projektet környezeti hatásvizsgálatnak kell alávetni, valamint adott esetben, hogy a 7. cikket kell alkalmazni;
- c) a döntéshozatalért, a releváns információk szolgáltatásáért, az észrevételek vagy kérdések fogadásáért felelős hatáskörrel rendelkező hatóságok adatai, valamint az észrevételek vagy kérdések továbbítására vonatkozó határidők részletei;
- d) a lehetséges határozatok, vagy amennyiben készült ilyen, a határozattervezet jellege;
- e) az 5. cikk alapján összegyűjtött információk hozzáférhetőségére vonatkozó adatok;
- f) a releváns információk rendelkezésre bocsátása idejének, helyének, valamint módjának a megjelölése;

g) a nyilvánosság részvételére vonatkozóan az e cikk (5) bekezdése alapján hozott intézkedések részletei.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy megfelelő időkereteken belül az érintett nyilvánosság számára rendelkezésre bocsátják a következőket:

a) az 5. cikk alapján összegyűjtött összes információ;

b) a nemzeti jogszabályokkal összhangban a főbb jelentések és javaslatok, amelyeket az érintett nyilvánosságnak az e cikk (2) bekezdésével összhangban történő tájékoztatásakor a hatáskörrel rendelkező hatóság vagy hatóságok számára alkottak;

c) a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről [és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről] szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [HL 2003. L 41., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 375. o.] rendelkezéseivel összhangban az e cikk (2) bekezdésében említett információktól eltérő olyan információ, amely ezen irányelv 8. cikkével összhangban a határozat szempontjából lényeges, és amely csak akkor válik hozzáférhetővé, miután az érintett nyilvánosságot e cikk (2) bekezdésével összhangban tájékoztatták.

(4) Az érintett nyilvánosság számára kellő időben hatékony lehetőséget kell biztosítani a 2. cikk (2) bekezdésében említett, a környezettel kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban történő részvételre, ebből a célból az jogosult észrevételei és véleménye kifejezésre juttatására, amikor a hatáskörrel rendelkező hatóság vagy hatóságok előtt még minden lehetőség nyitva áll, még mielőtt az engedélyezési kérelemről a határozatot meghozzák.

(5) A nyilvánosság tájékoztatására (például plakátok kihelyezése egy adott körzeten belül, vagy a helyi újságokban történő közzététel útján) és az érintett nyilvánossággal folytatott konzultációra (például írásbeli beadványok vagy közvélemény-kutatás révén) vonatkozó részletes intézkedéseket a tagállamok határozzák meg.

(6) A különböző szakaszokra észszerű időkereteket kell előírni, amelyek elegendő időt biztosítanak a nyilvánosság tájékoztatására, valamint az érintett nyilvánosság felkészülésére és a környezettel kapcsolatos döntéshozatalban történő hatékony részvételére e cikk rendelkezéseire is figyelemmel.”

9 Ezen irányelv 11. cikkének (1)–(3) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy vonatkozó [helyesen: A tagállamok biztosítják vonatkozó] nemzeti jogrendszerükkel összhangban az érintett nyilvánosság azon tagjainak, akik:

a) kellő mértékben érdekeltek; vagy

b) jogsérelemre hivatkoznak, amennyiben a tagállam közigazgatási eljárásjoga ezt előfeltételként írja elő,

a bíróság vagy a törvény értelmében létrehozott, más független és pártatlan testület előtt felülvizsgálati [helyesen: jogorvoslati] eljáráshoz legyen joguk a határozatok, jogi aktusok és mulasztások anyagi vagy eljárási jogszerűségének kifogásolása céljából ezen irányelvnek a nyilvánosság részvételére vonatkozó rendelkezéseire is figyelemmel.

(2) A tagállamok meghatározzák, hogy az eljárás melyik szakaszában kezdeményezhető a határozatok, jogi aktusok és mulasztások kifogásolása [helyesen: az eljárás melyik szakaszában támadhatók meg a határozatok, a jogi aktusok és a mulasztások].

(3) Hogy mi minősül kellő mértékű érdekeltségnek és jogsérelemnek, azt a tagállamok határozzák meg összhangban azzal a célkitűzéssel, amely szerint biztosítják az érintett nyilvánosságnak az igazságszolgáltatáshoz való széles körű jogát. Ebből a célból az 1. cikk (2) bekezdésében említett követelményeknek megfelelő nem kormányzati szervezetek érdekeltségét az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásában kellő mértékűnek kell tekinteni. Továbbá e szervezetek jogait az (1) bekezdés b) pontjának alkalmazásában olyan jogoknak kell tekinteni, amelyek sérülhetnek.”

- 10 Az említett irányelv „Az 5. cikk (1) bekezdése szerinti információk” címet viselő IV. mellékletének 4. pontja a következőket írja elő:

„A javasolt projekt várhatóan jelentős környezeti hatásainak jellemzése, amelyek a következőkből erednek:

- a) a projekt létesítményeinek megléte;
- b) a természeti erőforrások használat;
- c) szennyezőanyagok kibocsátása, környezetkárosítás okozása és a hulladék ártalmatlanítása.”

- 11 Az e 4. ponthoz tartozó lábjegyzet pontosítja, hogy „[a]z ismertetés kiterjed a projekt valamennyi közvetlen és bármely közvetett, másodlagos, kumulált, rövid, közép- és hosszú távú, tartós és átmeneti, kedvező és kedvezőtlen hatására”.

A 2006/118/EK irányelv

- 12 A felszín alatti vizek szennyezés és állapotromlás elleni védelméről szóló, 2006. december 12-i 2006/118/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 372., 19. o.; helyesbítés: HL 2007. L 145., 38. o.) 3. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„A felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztestcsoport kémiai állapotának a [2000/60] irányelv V. mellékletének 2.3. szakasza szerinti megítéléséhez a tagállamoknak az alábbi kritériumokat kell alkalmazniuk:

- a) a felszín alatti vizekre vonatkozó minőségi előírások az I. mellékletben említettek szerint;
- b) a tagállamok által – a II. melléklet A. részében foglalt eljárással összhangban – olyan szennyezőanyagokra, szennyezőanyag-csoportokra és szennyezési indikátorokra meghatározott küszöbértékek, amely anyagokról megállapították, hogy – a tagállam területén belül – hozzájárulnak a felszín alatti víztestek vagy víztestcsoportok helyzetének veszélyeztetettként való jellemzéséhez, figyelembe véve legalább a II. melléklet B. részében található felsorolásokat.

A felszín alatti víz jó kémiai állapotára vonatkozó küszöbértékek a felszín alatti víztest védelmén alapulnak a II. melléklet A. részének 1., 2. és 3. pontjával összhangban, különös tekintettel a kapcsolódó felszíni vizekre és a tőle közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémákra és vizes élőhelyekre gyakorolt hatásokra és ezek kölcsönhatására, továbbá figyelembe veszik többek között a humán toxikológiára és az ökotoxikológiára vonatkozó ismereteket.”

- 13 Ezen irányelv 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamoknak a (2) bekezdésben leírt eljárást kell alkalmazniuk a felszín alatti víztest kémiai állapotának meghatározására. A tagállamok ezen eljárás lefolytatásakor a felszín alatti víztesteket – adott esetben – a [2000/60] irányelv V. mellékletével összhangban csoportosíthatják.

(2) Valamely felszín alatti víztestet vagy víztestcsoportot akkor kell jó kémiai állapotúnak tekinteni, ha:

- a) megfelelő figyelemmel kísérés igazolja, hogy a [2000/60] irányelv V. mellékletének 2.3.2. táblázatában foglalt követelmények teljesülnek-e; vagy
- b) a felszín alatti vizek minőségi előírásainak I. mellékletben felsorolt értékeit, valamint a 3. cikkel és a II. melléklettel összhangban meghatározott vonatkozó küszöbértékeket az adott felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztestcsoport egyetlen mintavételi ponton sem lépték túl; vagy
- c) a felszín alatti vizek valamely minőségi előírásának értékét vagy küszöbértékét egy vagy több mintavételi ponton túllépték, de a III. melléklettel összhangban lefolytatott megfelelő vizsgálattal bizonyítható, hogy:
 - i. a III. melléklet 3. pontjában említett értékelés alapján, a felszín alatti vizek minőségi előírásait vagy küszöbértékeit túllépő szennyezőanyag-koncentrációk nem képeznek jelentős környezeti veszélyt, figyelemmel – adott esetben – az érintett felszín alatti víztest kiterjedésére is;
 - ii. a [2000/60] irányelv V. mellékletének 2.3.2. táblázatában foglalt, a felszín alatti víz jó kémiai állapotára vonatkozó egyéb feltételek a III. melléklet 4. pontjával összhangban teljesülnek;
 - iii. a [2000/60] irányelv 7. cikke (1) bekezdésével összhangban azonosított felszín alatti víztestek tekintetében azon irányelv 7. cikke (3) bekezdése szerinti követelményeket teljesítették-e ezen irányelv III. melléklete 4. bekezdésével összhangban;
 - iv. a szennyezés nem rontotta jelentősen a felszín alatti víztest vagy a felszín alatti víztestcsoport bármely víztestének emberi felhasználásra való alkalmasságát.

(3) A felszín alatti vizek megfigyelési pontjai megválasztásának meg kell felelnie a [2000/60] irányelv V. melléklete 2.4. szakaszának a tervezés szempontjából, annak érdekében, hogy koherens és átfogó képet lehessen kialakítani a felszín alatti vizek kémiai állapotáról, és reprezentatív megfigyelési adatokat lehessen biztosítani.

(4) A tagállamok – a [2000/60] irányelv 13. cikkével összhangban – a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben közzéteszik a felszín alatti vizek kémiai állapotának meghatározásáról készült összefoglalót.

Ezen – a vízgyűjtő terület vagy a nemzetközi vízgyűjtő területnek a tagállam területére eső szintjén elkészített – összefoglaló tartalmazza továbbá annak magyarázatát, hogy a felszín alatti vizek minőségi előírásainak vagy küszöbértékeinek az egyes mintavételi pontokon mért túllépését a végső meghatározásnál milyen módon vették figyelembe.

(5) Amennyiben valamely felszín alatti víztest a (2) bekezdés c) pontjával összhangban minősül jó állapotúnak, a tagállamok a [2000/60] irányelv 11. cikkével összhangban szükség esetén intézkedéseket tehetnek a víztest azon mintavételi helyen vagy helyeken elhelyezkedő részétől függő vízi ökoszisztémák, szárazföldi ökoszisztémák és az emberi felhasználás védelme érdekében, ahol a felszín alatti vizek minőségi előírásának értékét vagy küszöbértékét túllépték.”

A 2000/60 irányelv

14 A 2000/60 irányelv (23)–(26) és (37) preambulumbekkezdése értelmében:

„(23) Közös elvek szükségesek azoknak az erőfeszítéseknek a koordinálásához, amelyeket a tagállamok tesznek a Közösség vizei védelmének javítására mennyiségi és minőségi szempontból, a fenntartható vízhasználat előmozdítására, [...] a vízi ökoszisztémák és az azoktól közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémák és vizes élőhelyek védelmére, továbbá a közösségi vizek hasznosíthatóságának megőrzésére és fejlesztésére.

(24) A jó vízminőség hozzájárul a lakosság ivóvízellátásának biztonságához.

- (25) A vizek állapotának leírására minőségi, és, ahol az környezetvédelmi szempontból lényeges, mennyiségi szempontból közös fogalmakat kell meghatározni. Környezeti célkitűzéseket kell meghatározni annak biztosítására, hogy a Közösségben mindenütt elérhető legyen a felszíni és a felszín alatti vizek jó állapota, és hogy a vizek állapotának romlása közösségi szinten megelőzhető legyen.
- (26) A tagállamoknak arra kell törekedniük, hogy legalább a jó vízminőségi állapotot mint célkitűzést elérjék a meglévő közösségi előírásokat figyelembe vevő, integrált intézkedési programok szerint szükséges intézkedések meghatározásával és végrehajtásával. Ahol a jó vízminőségi állapot már biztosított, ott azt fenn kell tartani. A felszín alatti vizekre a jó állapot követelményén túlmenően, bármely szennyezőanyag koncentrációjának bármilyen jelentős és tartós növekedését ki kell mutatni, és meg kell fordítani.

[...]

- (37) A tagállamoknak ki kell jelölniük az ivóvíz kivételére használt vizeket, és biztosítaniuk kell az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló, 1980. július 15-i 80/778/EGK tanácsi irányelv [HL 1980. L 229., 11. o.] rendelkezéseinek betartását.”

15 Ezen irányelv 1. cikke a következőképpen határozza meg az irányelv célját:

„Ezen irányelvnek az a célja, hogy keretet adjon a szárazföldi felszíni vizek, az átmeneti vizek, a parti tengervizek és a felszín alatti vizek védelmének, amely:

- a) megakadályozza a vízi ökoszisztémák, és – tekintettel azok vízszükségletére – a vízi ökoszisztémáktól közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémák és vizes területek további romlását, védi és javítja azok állapotát;
- b) elősegíti a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználatot;

[...]

- d) biztosítja a felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentését, és megakadályozza további szennyezésüket; és

[...]

és ezzel hozzájárul:

- a fenntartható, kiegyensúlyozott és méltányos vízhasználatához elegendő, jó minőségű felszíni és felszín alatti víz biztosításához,
- a felszín alatti víz szennyezettségének jelentős csökkentéséhez,
- [...]”

16 Az említett irányelv 2. cikkének 2., 12., 19., 20., 25., 28., 31. és 33. pontja a következő fogalommeghatározásokat tartalmazza:

„2. »Felszín alatti víz« mindaz a víz, amely a föld felszíne alatt a telített zónában található, és közvetlen kapcsolatban van a talajjal vagy az altalajjal;

[...]

12. »Felszín alatti víztest« a felszín alatti víznek egy víztartón vagy víztartókon belül lehatárolható része;

[...]

19. »A felszín alatti víz állapota« egy felszín alatti víztest állapotával kapcsolatos általános kifejezés, amely állapotot a víz mennyiségi és kémiai állapota közül a rosszabb határoz meg;

20. »A felszín alatti víz jó állapota« az a felszín alatti víztest által elért állapot, amikor annak mind mennyiségi, mind kémiai állapota legalább »jó«.

[...]

25. »A felszín alatti víz jó kémiai állapota« egy olyan felszín alatti víztest kémiai állapota, amely az V. melléklet 2.3.2. táblázatban megállapított minden feltételnek megfelel;

[...]

28. »Jó mennyiségi állapot« az V. melléklet 2.1.2. táblázatában meghatározott állapot;

[...]

31. »Szennyezőanyag« minden olyan anyag, amely szennyeződést okozhat, különösen, amelyet a VIII. melléklet felsorol;

[...]

33. »Szennyezés« olyan, emberi tevékenységből származó anyagok és hő közvetlen vagy közvetett bevezetését jelenti a levegőbe, a vízbe vagy a talajba, amelyek károsak lehetnek az emberi egészségre, a vízi ökoszisztémák vagy a vízi ökoszisztémáktól közvetlenül függő földi ökoszisztémák minőségére, illetve amelyek az anyagi tulajdon károsodását okozzák, vagy amelyek rontják vagy befolyásolják a környezet élvezetét vagy más jogszerű használatát”.

17. Ugyanezen irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) és b) pontjának szövege a következő:

„(1) A vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben előírt intézkedési programok átültetésére az alábbiak vonatkoznak:

a) a felszíni vizek

- i. a tagállamok a (6) és (7) bekezdésre is figyelemmel, a (8) bekezdés sérelme nélkül végrehajtják a szükséges intézkedéseket, hogy megakadályozzák az összes felszíni víztest állapotának romlását;
- ii. a tagállamok védik, javítják és helyreállítják az összes felszíni víztestet, figyelemmel a mesterséges és jelentősen módosított víztestekre vonatkozó iii. pont rendelkezéseire is, azzal a céllal, hogy legkésőbb az ezen irányelv hatálybalépését követő 15 éven belül elérjék a jó állapotot, az V. mellékletben foglalt előírásoknak megfelelően, figyelemmel a (4) bekezdés szerinti hosszabbításokra, és az (5), (6) és (7) bekezdés alkalmazására is, a (8) bekezdés sérelme nélkül;
- iii. a tagállamok védik és javítják az összes mesterséges és jelentősen módosított víztestet, a jó ökológiai potenciál és jó kémiai állapot elérésének céljából, legkésőbb 15 éven belül ezen irányelv hatálybalépését követően az V. mellékletben foglalt előírásoknak megfelelően, figyelemmel a (4) bekezdés szerinti hosszabbításokra, és az (5), (6) és (7) bekezdés alkalmazására is, a (8) bekezdés sérelme nélkül;

- iv. a tagállamok végrehajtják a szükséges intézkedéseket a 16. cikk (1) és (8) bekezdésének megfelelően az elsőbbségi anyagok általi szennyezések fokozatos csökkentésének céljából és az elsőbbségi veszélyes anyagok kibocsátásainak, bevezetéseinek és veszteségeinek megszüntetésére vagy kiiktatására

az 1. cikkben említett vonatkozó nemzetközi egyezmények sérelme nélkül az érintett tagállamok vonatkozásában;

b) a felszín alatti vizek

- i. a tagállamok végrehajtják a szükséges intézkedéseket a szennyezőanyagok felszín alatti vizekbe történő bevezetésének megelőzésére vagy korlátozására és a felszín alatti víztestek állapotromlásának megakadályozására, a (6) és (7) bekezdés alkalmazására is figyelemmel, a (8) bekezdés sérelme nélkül, valamint a 11. cikk (3) bekezdése j) pontjának alkalmazására is figyelemmel;
- ii. a tagállamok védik, javítják és helyreállítják az összes felszín alatti víztestet, és biztosítják az egyensúlyt a felszín alatti víz kitermelése és utánpótlódása között, azzal a céllal, hogy elérjék a felszín alatti vizek jó állapotát, legkésőbb az ezen irányelv hatálybalépését követő 15 évvel, az V. melléklet előírásainak megfelelően, figyelemmel a (4) bekezdésben meghatározott esetleges hosszabbításokra és az (5), (6) és (7) bekezdés alkalmazására is, a (8) bekezdés sérelme nélkül, valamint figyelemmel a 11. cikk (3) bekezdésének j) pontjára is;
- iii. a tagállamok végrehajtják a szükséges intézkedéseket az emberi tevékenységből származó bármely szennyezőanyag-koncentráció bármilyen jelentős és tartós emelkedésének visszafordítására, a felszín alatti víz szennyezettségének folyamatos csökkentése érdekében.

A tendencia visszafordításához szükséges intézkedéseket a 17. cikk (2), (4) és (5) bekezdésének megfelelően teszik meg, figyelembe véve a vonatkozó közösségi jogszabályokban rögzített szabványokat, figyelemmel a (6) és (7) bekezdés alkalmazására is, a (8) bekezdés sérelme nélkül”.

18 A 2000/60 irányelv 4. cikke (4) bekezdésének c) pontja a következőket írja elő:

„(4) Az (1) bekezdésben megállapított határidőket meg lehet hosszabbítani a víztestekre vonatkozó célkitűzések fokozatos elérése érdekében, biztosítva, hogy nem következik be további romlás az érintett víztest állapotában, és az összes alábbi feltétel teljesülése esetén:

[...]

- c) A meghosszabbításokat korlátozzák a vízgyűjtő-gazdálkodási terv legfeljebb két további korszerűsítéséig, kivéve azokat az eseteket, ahol a természeti viszonyok olyanok, hogy a célkitűzések nem érhetők el ezen az időtartamon belül”.

19 Ezen irányelv 4. cikke (7) bekezdése a)–d) pontjának szövege a következő:

„(7) A tagállamok nem szegik meg ezt az irányelvet, ha:

- az eredménytelenség a felszín alatti víz jó állapotának, egy felszíni vagy felszín alatti víztest jó ökológiai állapotának, vagy adott esetben, jó ökológiai potenciáljának elérésében, vagy állapotromlásának megelőzésében, [helyesen: a felszín alatti víz jó állapota, egy felszíni vagy felszín alatti víztest jó ökológiai állapota, vagy adott esetben jó ökológiai potenciálja elérésének vagy állapotromlása megelőzésének megghiúsulása] egy felszíni víztest fizikai jellemzőinek újabb keletű módosulásának vagy a felszín alatti víztestek szintjében beállt változásoknak a következménye, vagy

- új, fenntartható emberi fejlesztési tevékenység következménye az eredménytelenség annak megakadályozásában, hogy egy felszíni víztest kiváló állapota jó állapotúvá romoljon [helyesen: a felszíni víztest kiváló állapota jó állapotúvá romlása megelőzésének megghiúsulása új, fenntartható emberi fejlesztési tevékenység következménye],

és az összes alábbi feltétel teljesül:

- a) minden lehetséges lépést megtesznek a víztest állapotára gyakorolt ártalmas hatás mérséklésére;
- b) e változtatások okait a 13. cikkben megkívánt vízgyűjtő-gazdálkodási terv részletesen tartalmazza [helyesen: e változtatások vagy módosítások okait a 13. cikkben megkívánt vízgyűjtő-gazdálkodási terv részletesen tartalmazza és indokolja], és a célkitűzéseket hatévente felülvizsgálják;
- c) e változtatások vagy módosítások oka elsőrendű közérdek és/vagy ha a hasznokat, amelyek a környezet és a társadalom számára az (1) bekezdésben meghatározott célokból fakadnak, felülmúlják e változások hasznai az emberi egészség, az emberi biztonság megtartása vagy a fenntartható fejlődés tekintetében [helyesen: és/vagy a környezet és a társadalom számára az (1) bekezdésben meghatározott célok eléréséhez kapcsolódó hasznokat felülmúlják az új változásokból vagy módosításokból eredő, az emberi egészség, az emberi biztonság megőrzése vagy a fenntartható fejlődés tekintetében fennálló hasznok];
- d) a víztest megváltoztatásával vagy módosításával szolgált hasznos célkitűzések [helyesen: a víztest e megváltoztatásával vagy módosításával kitűzött hasznos célok] a műszaki megvalósíthatóság vagy az aránytalan költségek miatt nem érhetők el más olyan módon, ami a környezet számára jóval előnyösebb.”

20 Az említett irányelv 13. cikkének (7) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A vízgyűjtő-gazdálkodási terveket legkésőbb ezen irányelv hatálybalépését követő 15 évvel, majd ezután hatévente felülvizsgálják és korszerűsítik [helyesen: naprakésszé teszik].”

21 Ugyanezen irányelv „Stratégia a felszín alatti vizek szennyezésének megakadályozására és szabályozására” címet viselő 17. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) Az Európai Parlament és a Tanács speciális intézkedéseket fogad el a felszín alatti vizek szennyezésének megelőzésére és szabályozására. Ezek az intézkedések a felszín alatti vizek 4. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerinti jó kémiai állapotának elérését szolgálják, és azokat a [z Európai] Bizottság által ezen irányelv hatálybalépését követő két éven belül megteendő javaslat alapján kell elfogadni a Szerződésben megállapított eljárásnak megfelelően.

(2) A Bizottság az intézkedésekre vonatkozó javaslatainak kidolgozása során figyelembe veszi az 5. cikk és a II. melléklet szerint elvégzett elemzéseket. Ha az adatok rendelkezésre állnak, az intézkedésekre, amelyek az alábbiakra terjednek ki, korábbi időpontban tesznek javaslatot:

- a) a felszín alatti vizek jó kémiai állapotának megítélésére szolgáló kritériumok a II. melléklet 2.2. pontjának és az V. melléklet 2.3.2. és 2.4.5. pontjának megfelelően;

[...]”

22 A 2000/60 irányelv V. mellékletének 2.3. pontja a felszín alatti vizek kémiai állapotának értékelésére vonatkozik. E melléklet 2.3.1. pontja a „vezetőképességet” és a „szennyezőanyagok koncentrációját” említi „paraméterek[ként] a felszín alatti vizek kémiai állapotának meghatározásához”.

- 23 Ezen irányelv V. mellékletének 2.3.2. pontja a felszín alatti vizek „jó kémiai állapotát” a következőképpen határozza meg:

„A felszín alatti víz jó állapotának [helyesen: jó kémiai állapotának] meghatározása

Elemek	Jó állapot
Általánosságban	A felszín alatti víztest kémiai összetétele olyan, hogy a szennyezőanyagok koncentrációi: – az alábbi részletezés szerint, nem mutatják sós vagy más benyomulás jeleit, – nem haladják meg az egyéb vonatkozó közösségi joganyag alapján alkalmazott minőségi szabványokat a 17. cikknek megfelelően, – nem olyan magasak, amelyek a 4. cikk alatt a kapcsolódó felszíni vizekre megállapított környezeti célkitűzések elérésének hiányát okoznák, vagy bármely jelentős romlást az ilyen víztestek ökológiai vagy kémiai állapotában, sem bármilyen jelentős károsodást a felszín alatti víztesttől közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémában.
[...]	[...]”

- 24 Az említett irányelv V. mellékletének 2.4. pontja a felszín alatti víz kémiai állapotának megfigyelésére vonatkozik, és 2.4.1. pontjában többek között előírja, hogy „[a] megfigyelőhálózatot úgy tervezik meg, hogy összehangolt és átfogó képet adjon a felszín alatti víz kémiai állapotáról minden vízgyűjtőn, és hogy érzékelje a szennyezőanyagok antropogén okokból bekövetkező, a szennyezés növekedését mutató tendenciáit”.

- 25 Ugyanezen irányelv V. mellékletének 2.4.5. pontja a felszín alatti vizek kémiai állapotának értelmezésére és bemutatására vonatkozik. E pont szövege a következő:

„Az állapot értékelésekor a felszín alatti víztesten belüli egyedi megfigyelési pontok eredményeit összegzik a víztestre mint egészre. Az érintett irányelvek sérelme nélkül, azon kémiai jellemzők vonatkozásában, amelyekre környezetminőségi szinteket állapítottak meg a Közösség joganyagában, a felszín alatti víz jó állapota feltételezi, hogy:

- kiszámítják az egyes felszín alatti víztest vagy víztestcsoport megfigyelési pontjain mért megfigyelési eredmények átlagértékét, és
- ezeket az átlagértékeket a 17. cikknek megfelelően használják a felszín alatti víz jó állapotának való megfelelés bizonyítására.

A 2.5. pontra is tekintettel a tagállamok térképet biztosítanak a felszín alatti víz kémiai állapotáról, az alábbi színkódokkal:

jó: zöld,

gyenge: vörös.

[...]

Ezeket a térképeket a vízgyűjtő-gazdálkodási tervbe foglalják.”

A német jog

- 26 A 2003. január 23-i *Verwaltungsverfahrensgesetz*nek (a közigazgatási eljárásról szóló törvény, BGBl. 2003. I, 102. o.) az eljárási és alaki hibák joghatásaival kapcsolatos 46. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A 44. § szerint nem semmis közigazgatási aktus megsemmisítése nem kérhető kizárólag amiatt, hogy azt az eljárási, az alaki vagy az illetékességi szabályok megsértésével fogadták el, ha nyilvánvaló, hogy a jogsértés a döntést érdemben nem befolyásolta.”

- 27 A 2006. december 7-i *Umweltrechtsbehelfsgesetz* (a környezetvédelmi jogorvoslatról szóló törvény, BGBl. 2006. I, 2816. o.) 2017. augusztus 23-án kihirdetett változata (BGBl. 2017. I, 3290. o.) 4. §-ának szövege a következő:

„(1) Az 1. § (1) bekezdése első mondatának 1–2b. pontja szerinti, a projektek engedélyezésére vonatkozó határozatok megsemmisítése akkor kérhető, ha

1. még utólagosan sem került sor
 - a) a 2010. február 24-i *Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung* (a környezetre gyakorolt hatás vizsgálatáról szóló törvény, BGBl. 2010. I, 94. o.) [...] rendelkezései szerint szükséges környezeti hatásvizsgálatra vagy
 - b) a környezetre gyakorolt hatások vizsgálatáról szóló törvény rendelkezései szerint szükséges környezeti hatásvizsgálat elvégzésének szükségességére irányuló, eseti alapú, előzetes vizsgálatra

[...]

2. a nyilvánosságnak a környezetre gyakorolt hatások vizsgálatáról szóló törvény 18. §-a vagy a *Bundes-Immissionsschutzgesetz* (a kibocsátásokkal szembeni védelemről szóló szövetségi törvény) 10. §-a szerinti kötelező részvételére utólagosan sem került sor, vagy

3. más olyan eljárási hiba történt,
 - a) amelyet nem orvosoltak,
 - b) amely jellegét és súlyosságát illetően az 1. és 2. pontban említett esetekhez hasonlatos; valamint
 - c) amely során az érintett nyilvánosságot megfosztották a döntéshozatali folyamatban való részvétel törvényben előírt lehetőségétől; a döntéshozatali folyamatban való e részvétel magában foglalja azon dokumentumokhoz való hozzáférést, amelyekbe a nyilvánosság számára betekintést kell engedni.

[...]

(1a) Az (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó eljárási hibákra a [...] közigazgatási eljárásról szóló törvény 46. §-a alkalmazandó. Amennyiben a bíróság nem tudja megállapítani, hogy az első mondat szerinti eljárási hiba érdemben befolyásolta-e a döntést, e befolyást vélelmezni kell.

[...]

(3) Az (1)–(2) bekezdés az alábbiak által indított keresetekre alkalmazandó:

1. az 1960. január 21-i *Verwaltungsgerichtsordnung* (közigazgatási bírósági rendtartás, BGBl. 1960. I, 17. o.) 61. §-ának 1. pontja szerinti személyek és e törvény 61. §-ának 2. pontja szerinti egyesülések, valamint
2. a 3. § (1) bekezdésében vagy a 2. § (2) bekezdésében szereplő követelményeknek megfelelő egyesülések.

Az első mondat 1. pontja szerinti személyek és egyesülések által indított keresetekre az (1) bekezdés első mondatának 3. pontja alkalmazandó, azzal a kikötéssel, hogy valamely határozat megsemmisítése csak akkor kérhető, ha az eljárási hiba megfosztotta az érdekelt felet a döntéshozatali folyamatban való részvétel törvényben előírt lehetőségétől.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 28 2016. szeptember 27-i határozatával (a továbbiakban: vitatott határozat) a detmoldi önkormányzat (a továbbiakban: engedélyezési hatóság) – Észak-Rajna-Vesztfália tartomány útépitési hivatalának kérelmére – jóváhagyta az A 33 autópálya/B 61 szövetségi út három–négy sávból álló, körülbelül 3,7 kilométer hosszú szakaszának építési tervét.
- 29 Ez a határozat engedélyezte a projektgazdának, hogy az útfelületre folyó esővizet három felszíni víztestbe vagy a felszín alatti vizekbe vezesse. A határozat e tekintetben mind az esővíz felszíni vizekbe való kibocsátását, mind pedig az esővíz felszín alatti vizekbe való beszivárgását illetően számos további, a vizek védelmének biztosítását célzó rendelkezést is magában foglalt.
- 30 A szóban forgó projektre vonatkozó dokumentumokat a 2010. augusztus 30. és 2010. szeptember 29. közötti időszakban kifüggesztették a nyilvánosság számára. Noha a forgalommal, valamint a faj- és vadvédelemmel kapcsolatban megemlítték néhány dokumentumot a kifüggesztéssel kapcsolatos tájékoztatóban, a zajvédelemre és a vízelvezetésre vonatkozó dokumentumok esetében nem ez volt a helyzet, ami tiltakozást váltott ki a nyilvánosságból.
- 31 A projektgazda – az egyeztetési eljárásra figyelemmel – különféle, többek között az esővíz-elvezetésre vonatkozó módosításokat eszközölt a tervben. Ezen túlmenően létrehozott egy „fedőlapot”, amely felsorolta a nyilvánosság rendelkezésére bocsátott dokumentumokat. A 2014. május 19. és június 18. közötti időszakban megszervezett újabb konzultáció során a nyilvánosság további tiltakozásának adott hangot.
- 32 A szóban forgó projekt engedélyezését követően az alapeljárás felperesei – akiknek magántulajdonát ki fogják sajátítani, vagy akik a projekt területén magáncélú ivóvízellátásra szolgáló magánküttal rendelkeznek – a kérdést előterjesztő bíróság, a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) előtt keresetet indítottak a vitatott határozattal szemben. Ennek keretében ennek a bíróságnak le kell folytatnia e határozat jogszerűségének teljes vizsgálatát.
- 33 A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) e tekintetben rámutat, hogy az építési terv engedélyezése előtt a víztestekre vonatkozóan egyáltalán nem végeztek az érintett víztestek védelmével kapcsolatos dokumentált ellenőrzést.
- 34 Kétségtelen, hogy az engedélyezési hatóság azt állította, hogy az engedélyezési eljárás keretében sor került az érintett víztestek vizsgálatára. Ugyanakkor ez a hatóság csak a peres eljárás során nyújtott be egy, az érintett víztesteket és a szóban forgó projekt által e víztestek minőségi elemeire gyakorolt hatásokat leíró, összesen 48 oldalas, a vízelvezetésre vonatkozó műszaki tanulmányt (a továbbiakban: a vízelvezetésre vonatkozó műszaki tanulmány). A kérdést előterjesztő bíróság ezért véli úgy, hogy az engedélyezési eljárás során nem tájékoztatták megfelelően a nyilvánosságot a projekt környezeti hatásairól, így pedig az engedélyezési eljárás eljárási hibában szenved.
- 35 A jelen ügyben azonban – a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) szerint – ez az eljárási hiba nem vonhatja maga után a vitatott határozat megsemmisítését, mivel az nem befolyásolta e határozat értelmét. Ebben az esetben – az alkalmazandó német jog értelmében – egy

ilyen eljárási hibára csak magánszemély felperes hivatkozhat, és az csak akkor vonhatja maga után a terv engedélyezésére vonatkozó határozat megsemmisítését, ha ezt a felperest ténylegesen megfosztották attól a lehetőségtől, hogy részt vegyen a döntéshozatali folyamatban.

- 36 A kérdést előterjesztő bíróság ezután arra kíván választ kapni, hogy kizárt-e, hogy az érintett víztestek állapota valamely projekt általi károsításának tilalmára irányuló vizsgálatra csak az engedélyezési határozat elfogadását követően kerülhet sor. Úgy véli, hogy a 2000/60 irányelv megkövetelheti, hogy erre a vizsgálatra ezt megelőzően, átlátható közigazgatási eljárás keretében kerüljön sor. Ez azt vonná maga után, hogy nem – egy peres eljárás keretében – a bíróságok, hanem a hatáskörrel rendelkező hatóságok feladata a szükséges intézkedések megtétele és a megkövetelt dokumentáció összeállítása.
- 37 Ha el kell fogadni a 2000/60 irányelv ezen értelmezését, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy neki kell döntenie arról, hogy az alapügyben újból meg kellett-e nyitni a közigazgatási eljárást egy új nyilvános konzultáció lefolytatása céljából.
- 38 Ezzel összefüggésben választ kell adni arra a kérdésre, hogy a 2011/92 irányelv 6. cikke alapján a nyilvánosság rendelkezésére bocsátott dokumentumoknak módszeresen tartalmazniuk kell-e egy, a vízminőséggel kapcsolatos szabályozás tiszteletben tartásával kapcsolatos jelentést. A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) úgy véli, hogy amennyiben a projektgazda lefolytatja a 2000/60 irányelvben előírt feltételek vizsgálatát, az általa az engedélyezési hatóságnak benyújtott jelentést a 2011/92 irányelv 6. cikke (3) bekezdésének b) pontja értelmében vett egyik „főbb jelentésnek” kell tekinteni, ennél fogva pedig azt a nyilvános konzultáció szakaszában hozzáférhetővé kell tenni.
- 39 A Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) ítélkezési gyakorlata értelmében azonban nem mindig van szükség a nyilvánosság ismételt részvételére. A jelen ügyben ugyanis a vízvezetésre vonatkozó műszaki tanulmány csak a 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet (C-461/13, EU:C:2015:433) kihirdetését követően, azaz a nyilvános konzultáció szakasza után készült el. Ebben az igen sajátos esetben a nyilvánosság ismételt részvétele mellőzhető, amennyiben a projekt engedélyezése előtt a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tett különféle dokumentumok megfelelnek két feltételnek. Egyrészt ezeknek a dokumentumoknak lényegében ugyanazokat az információkat kell tartalmazniuk, mint annak a jelentésnek, amely a 2000/60 irányelvben előírt kritériumokra tekintettel vizsgálja a projekt által a vízre gyakorolt hatásokat. Másrészt a rendelkezésre álló dokumentumoknak és az említett jelentésnek ugyanazokra a következtetésekre kell vezetniük.
- 40 A kérdést előterjesztő bíróság egyebekben úgy véli, hogy a víztestek állapotromlásának megelőzésére irányuló kötelezettség a felszíni vizekre és a felszín alatti vizekre egyaránt vonatkozik, valamint hogy a felszíni vizekre vonatkozóan a 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítéletből (C-461/13, EU:C:2015:433) eredő megfontolások nagymértékben átültethetők a felszín alatti vizekre. Annak meghatározása céljából azonban, hogy egy felszín alatti víztest kémiai állapotának romlásáról van-e szó, a 2000/60 irányelv csak a „jó” és a „gyenge” állapotot különbözteti meg. Ezen túlmenően – ezen irányelv V. melléklete 2.4.5. pontjának megfelelően – a lokálisan megállapított állapotromlás csak akkor vehető figyelembe, ha az a szóban forgó víztestet teljes egészében érinti.
- 41 Figyelemmel a 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítéletre (C-461/13, EU:C:2015:433), a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy két esetben van szó egy felszín alatti víztest kémiai állapotának romlásáról: egyrészt, ha a 2000/60 irányelv V. mellékletében említett minőségi elemek közül legalább az egyik – a projekt okán – figyelmen kívül hagyja az alkalmazandó paraméterek valamelyikét, másrészt pedig, ha a szennyezőanyagoknak egy hatályos határértéket már meghaladó koncentrációja továbbemelkedik.

- 42 A hatályos határértékeket illetően a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) úgy véli, hogy a 2006/118 irányelvre kell hivatkozni, a jelen ügyben azonban nem lehet megállapítani a felszín alatti víztestek állapotának semmiféle romlását.
- 43 A kérdést előterjesztő bíróság végezetül úgy véli, hogy a víztestek állapotromlásának megelőzésére és állapotuk javítására irányuló, a 2000/60 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében említett kötelezettségek nem járnak azzal, hogy a nyilvánosságnak a valamely projekttel minden olyan tagja, aki jogainak megsértésére hivatkozik, megtámadhatja az e kötelezettségeket sértő határozatot. Az alkalmazandó német jog értelmében ugyanis egy magánszemély felperes keresete csak akkor elfogadható, ha a felperes azon rendelkezések megsértésére hivatkozik, amelyek legalábbis részben a saját jogainak védelmére irányulnak.
- 44 A hatóságoknak mind a víztestek állapotromlásának megelőzésére, mind pedig a víztestek állapotának javítására irányuló kötelezettséget tiszteletben kell tartaniuk. A német jogban azonban ezek a kötelezettségek semmiféle alanyi jogot nem ruháznak a projekt vízre gyakorolt hatásával esetlegesen érintett magánszemélyekre. E kötelezettségek vízgazdálkodási célkitűzéseket állapítanak meg, és kizárólag a közérdeket szolgálják.
- 45 E tekintetben a 2015. október 15-i Bizottság kontra Németország ítéletből (C-137/14, EU:C:2015:683), a 2016. november 8-i Lesoochranárske zoskupenie VLK ítéletből (C-243/15, EU:C:2016:838) és a 2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation ítéletből (C-664/15, EU:C:2017:987) következik, hogy elegendő, ha a környezetvédelmi szervezeteknek lehetőségük van arra, hogy kérjék a közérdeket szolgáló uniós környezetvédelmi szabályozás tiszteletben tartásának vizsgálatát. A jogorvoslati jognak ez az elgondolása megfelel a 2011/92 irányelv 11. cikkének (1) bekezdésében és az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésében szereplő elgondolásnak.
- 46 Mindemellett a 2000/60 irányelv (24) és (37) preambulumbekkezdéséből, valamint 1. cikkének első francia bekezdéséből kitűnik, hogy az irányelv a vizet nemcsak az ökoszisztéma egyik összetevőjeként, hanem a lakosság ivóvízellátása céljából is védi. Ennélfogva úgy kell tekinteni, hogy az irányelvben megállapított kötelezettségek hozzájárulnak az emberi egészség védelméhez. A Bíróság ítélkezési gyakorlatának (2008. július 25-i Janecek ítélet, C-237/07, EU:C:2008:447; 2016. november 8-i Lesoochranárske zoskupenie VLK ítélet, C-243/15, EU:C:2016:838; és 2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation ítélet, C-664/15, EU:C:2017:987) megfelelően, azoknak a személyeknek, akiknek az egészségére nézve veszélyeztetést jelent egy irányelv kötelező erejű rendelkezéseinek megsértése, erre hivatkozniuk kell tudni a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság előtt.
- 47 E megfontolásokra figyelemmel nem lehet kizárni, hogy az alapeljárásnak a szóban forgó projekt területén magánként rendelkező felperesei a 2000/60 irányelvben előírt, a víztestek állapotromlása tilalmának a megsértésére és a víztestek állapotának javítására irányuló kötelezettségnek a megsértésére hivatkozzanak, ha egészségüket veszélyeztetheti az említett kötelezettségek tiszteletben tartásának elmulasztása.
- 48 E körülmények között a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni [a 2011/92 irányelv] 11. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy azzal összeegyeztethető a nemzeti jog olyan rendelkezése, amely alapján az elismert környezetvédelmi egyesülésnek nem minősülő felperes a határozat megsemmisítését eljárási hiba miatt csak akkor kérheti, ha az eljárási hiba őt magát fosztotta meg a döntéshozatali folyamatban törvényileg előírt részvétel lehetőségétől?

- 2) a) Úgy kell-e értelmezni [a 2000/60 irányelv] 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának i–iii. alpontját, hogy az nemcsak anyagi jogi vizsgálati kritériumokat, hanem ezenkívül a hatósági engedélyezési eljárásra vonatkozó előírásokat is tartalmaz?
- b) Az a) alpontbeli kérdésre adandó igenlő válasz esetén: A nyilvánosságnak a [2011/92 irányelv] 6. cikke szerinti részvétele mindig szükségszerűen az előbb említett értelemben a vízjogi vizsgálatra vonatkozó dokumentumokra kell, hogy vonatkozzon, vagy elfogadható-e valamely differenciálás a dokumentum elkészítésének időpontja vagy összetettsége alapján?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a [2000/60 irányelv] 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontja szerinti, a felszín alatti víztestek állapotromlása fogalmát, hogy a felszín alatti víztest kémiai állapotromlásáról van szó, mihamarabb legalább egy, valamely paraméterre vonatkozó környezetminőségi előírást sért a projekt, és hogy ettől függetlenül abban az esetben, ha valamely szennyezőanyag vonatkozásában az irányadó küszöbértéket már átlépték, a koncentráció minden további (mérhető) növekedése romlást jelent?
- 4) a) Úgy kell-e értelmezni a [2000/60 irányelv] 4. cikkét – kötelező hatályának (EUMSZ 288. cikk) és a hatékony jogvédelem garanciájának (EUSZ 19. cikk) figyelembevételével –, hogy a projekt által érintett nyilvánosság valamennyi olyan tagja, aki arra hivatkozik, hogy a projekt engedélyezése jogaiban sérti, egyúttal jogosult is a vízjogi károsítási tilalom és javítási követelmény megsértését bírósági úton érvényesíteni?
- b) Az a) alpontbeli kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Úgy kell-e a [2000/60 irányelv] 4. cikkét – célkitűzésének figyelembevételével – értelmezni, hogy legalább az olyan felperesek jogosultak a vízjogi károsítási tilalom és javítási követelmény megsértését bírósági úton érvényesíteni, akik a tervezett útnyomvonalhoz közel eső, magáncélú vízellátásra szolgáló magánkúttal rendelkeznek?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 49 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy a 2011/92 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell-e értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára annak előírását, hogy egy projekt engedélyezésére vonatkozó határozat eljárási hiba miatti megsemmisítése iránti kérelem csak akkor elfogadható, ha a szóban forgó szabálytalanság megfosztotta a felperest a környezetvédelmi döntéshozatali folyamatban való, az ezen irányelv 6. cikkében garantált részvételi jogától.
- 50 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a szóban forgó projektet – azaz egy autópálya-szakasz megépítését – az engedélyezését megelőzően környezeti hatásvizsgálatnak vetették alá. Konkrétan: lehetséges volt, hogy a projekt – különösen az esővíz-elvezetés okán – hatással lesz a területén található felszíni és felszín alatti víztestek állapotára. A vitatott határozat elfogadását megelőzően azonban a projekt által a vizekre gyakorolt hatásokkal és a többek között a 2000/60 irányelv 4. cikkéből eredő kötelezettségek tiszteletben tartásával kapcsolatos semmiféle dokumentációt nem tettek hozzáférhetővé a nyilvánosság számára. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a szóban forgó projekt engedélyezése következképpen eljárási hibában szenved.
- 51 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az is kitűnik, hogy a szóban forgó projekt engedélyezési eljárása során vizsgálták az érintett víztesteket, de erről dokumentáció nem készült. A 2000/60 irányelv 4. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségek tiszteletben tartásának vizsgálatával kapcsolatos információkat tartalmazó, a vízelvezetésre vonatkozó műszaki tanulmány csak a projekt engedélyezését követően készült el.

- 52 A kérdést előterjesztő bíróság egyébként hangsúlyozza, hogy a szóban forgó projekt tiszteletben tartja a víztestek állapotromlásának megelőzésére vonatkozó, a 2000/60 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírt kötelezettséget. Tekintettel a kloridszint minimális növekedésére, amely az alkalmazandó határértékek alatt fog maradni, ez a projekt valószínűleg nem vezet a vízminőség romlásához. Következésképpen nyilvánvaló, hogy az alapeljárás felperesei által hivatkozott eljárási hiba nem volt hatással a vitatott határozat értelmére.
- 53 A Bíróság elé terjesztett első kérdést ezen utóbbi előfeltevés alapján kell megválaszolni.
- 54 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2011/92 irányelv 11. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok biztosítják, hogy vonatkozó nemzeti jogrendszerükkel összhangban az „érintett nyilvánosság” azon tagjai, akik kellő mértékben érdekeltek, vagy jogsérelemre hivatkoznak, amennyiben a tagállam közigazgatási eljárásjoga ezt előfeltételként írja elő, az ezen irányelv rendelkezéseinek hatálya alá tartozó határozatok, jogi aktusok és mulasztások anyagi vagy eljárási jogszerűségének kifogásolása céljából keresetet indíthatnak.
- 55 Ily módon a kereset elfogadhatósága vagy „kellő mértékű érdekelttség”, vagy „jogsérelem” fennállásához köthető aszerint, hogy a nemzeti jog e feltételek közül melyikre utal (lásd ebben az értelemben: 2015. április 16-i Gruber ítélet, C-570/13, EU:C:2015:231, 33. pont).
- 56 A 2011/92 irányelv 11. cikkének (3) bekezdése értelmében azt, hogy mi minősül kellő mértékű érdekeltségnek és jogsérelemnek, azt a tagállamok határozzák meg összhangban azzal a célkitűzéssel, amely szerint biztosítják az érintett nyilvánosságnak az igazságszolgáltatáshoz való széles körű jogát.
- 57 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy a nemzeti jogalkotónak lehetősége van arra, hogy azokat a jogokat, amelyek megsértésére valamely magánszemély hivatkozhat az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv (HL 1985. L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248. o.) 10a. cikkében – jelenleg a 2011/92 irányelv 11. cikkében – említett határozatokkal, jogi aktusokkal vagy mulasztásokkal szembeni jogorvoslati eljárás keretében kizárólag az alanyi jogokra, azaz azokra az egyéni jogokra korlátozza, amelyek a nemzeti jog értelmében alanyi közjogi jogoknak minősülhetnek (lásd ebben az értelemben: 2011. május 12-i Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen ítélet, C-115/09, EU:C:2011:289, 45. pont; 2015. április 16-i Gruber ítélet, C-570/13, EU:C:2015:231, 40. pont; 2015. október 15-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-137/14, EU:C:2015:683, 33. pont).
- 58 A Bíróság azt is megállapította, hogy amennyiben egy eljárási hiba nem jár olyan következményekkel, amelyek érinthetik a megtámadott határozat értelmét, nem lehet úgy tekinteni, hogy az sérti az arra hivatkozó fél jogait (lásd ebben az értelemben: 2013. november 7-i Gemeinde Altrip és társai ítélet, C-72/12, EU:C:2013:712, 49. pont).
- 59 Ily módon – figyelemmel arra, hogy a 2011/92 irányelv 11. cikke széles mérlegelési mozgásteret hagy a tagállamok számára annak meghatározását illetően, hogy mi minősül a 11. cikk (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett jogsérelemnek – megengedett, hogy a nemzeti jog ne ismerje el ezt a jogsérelmet, ha megállapítást nyer, hogy az eset körülményei alapján valószínűsíthető, hogy a megtámadott határozat a hivatkozott eljárási hiba nélkül sem lett volna eltérő (lásd ebben az értelemben: 2013. november 7-i Gemeinde Altrip és társai ítélet, C-72/12, EU:C:2013:712, 50. és 51. pont).
- 60 Ennélfogva az a nemzeti szabályozás, amely a magánszemélyek által indított keresetek elfogadhatóságát attól a feltételtől teszi függővé, hogy jogsérelemre hivatkozzanak, és amely ugyanakkor lehetővé teszi a magánszemélyek számára, hogy a nyilvánosságnak a döntéshozatali folyamatban való részvételét érintő

eljárási hibára hivatkozzanak, holott ez a hiba nem befolyásolta a szóban forgó határozat értelmét, azokban az esetekben is lehetővé teszi a jogorvoslatot, amelyekben ezt a 2011/92 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének b) pontja nem követeli meg.

- 61 Ennélfogva a nemzeti jogalkotónak lehetősége van arra, hogy a projekt engedélyezésére vonatkozó határozat eljárásai hiba miatti megsemmisítése iránti kereset elfogadhatóságát – amennyiben ez a hiba nem olyan jellegű, hogy e határozat értelmét módosítsa – attól a feltételtől tegye függővé, hogy az ténylegesen megfosztotta a felpereseket a döntéshozatali folyamatban való részvételhez való joguktól.
- 62 Mindenesetre jelezni kell, hogy – a jelen ítélet 90. pontjának második francia bekezdésében hangsúlyozottaknak megfelelően – mivel a nyilvánosság rendelkezésére bocsátott iratok nem tartalmazták a projekt vízre gyakorolt hatásainak értékeléséhez szükséges adatokat, a nyilvánosság nem tudott hasznosan részt venni a döntéshozatali folyamatban.
- 63 A fenti megfontolások összességére figyelemmel, az előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2011/92 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára annak előírását, hogy amennyiben a projekt engedélyezésére vonatkozó határozatot érintő eljárásai hiba nem olyan jellegű, hogy módosítsa a határozat értelmét, e határozat megsemmisítése iránti kérelem csak akkor elfogadható, ha a szóban forgó szabálytalanság megfosztotta a felperest a környezetvédelmi döntéshozatali folyamatban való, az ezen irányelv 6. cikkében garantált részvételi jogától.

A második kérdéstről

- 64 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy az ott előírt kötelezettségek tiszteletben tartásának ellenőrzésére csak a projekt engedélyezését követően kerülhet sor.
- 65 A kérdést előterjesztő bíróság adott esetben arra is választ kíván kapni, hogy a 2011/92 irányelv 6. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy a projekt engedélyezésére irányuló eljárás során a nyilvánosság rendelkezésére bocsátandó információknak mindenkor magukban kell foglalniuk e projektnek a 2000/60 irányelvben megállapított kötelezettségekre tekintettel történő vizsgálatát tartalmazó dokumentumokat.
- 66 A második kérdés első részét illetően előjáróban meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérdései nemcsak a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjában a felszíni vizek tekintetében előírt kötelezettségekre, hanem ezen irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában a felszín alatti vizek tekintetében előírt kötelezettségekre is vonatkoznak.
- 67 A 2000/60 irányelv 1. cikke első bekezdésének a) pontja értelmében az irányelv célja, hogy keretet adjon a szárazföldi felszíni vizek, az átmeneti vizek, a parti tengervizek és a felszín alatti vizek védelmének, amely megakadályozza a vízi ökoszisztémák és a vízi ökoszisztémáktól közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémák további romlását, védi és javítja azok állapotát.
- 68 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja két különálló – bár jellegükben fogva összekapcsolódó – célkitűzést ír elő. Egyrészt, a 4. cikk (1) bekezdése a) pontja i. alpontjának megfelelően, a tagállamok végrehajtják a szükséges intézkedéseket, hogy megakadályozzák az összes felszíni víztest állapotának romlását (a romlás megakadályozására irányuló kötelezettség). Másrészt, a 4. cikk (1) bekezdése a) pontjának ii. és iii. alpontja alapján, a tagállamok védik, javítják és helyreállítják az összes felszíni víztestet, azzal a céllal, hogy legkésőbb 2015 végéig elérjék a „jó állapotot” (javítási kötelezettség) (2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet, C-461/13, EU:C:2015:433, 39. pont).

- 69 A 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja a felszín alatti vizek vonatkozásában a felszíni vizekkel kapcsolatban előírtakkal jórészt azonos kötelezettségeket ír elő. Egyrészt, a 4. cikk (1) bekezdése b) pontja i. alpontjának megfelelően, a tagállamok végrehajtják a szükséges intézkedéseket a felszín alatti víztestek állapotromlásának megelőzésére (a romlás megakadályozására irányuló kötelezettség). Másrészt, a 4. cikk (1) bekezdése b) pontjának ii. alpontja alapján, a tagállamok védik, javítják és helyreállítják az összes felszín alatti víztestet, azzal a céllal, hogy legkésőbb 2015 végéig elérjék a „jó állapotot” (javítási kötelezettség).
- 70 Ennélfogva – amint arra a főtanácsnok indítványának 56. pontjában rámutatott – a 2000/60 irányelv felszíni vizekre és felszín alatti vizekre vonatkozó célkitűzései hasonlóak.
- 71 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2000/60 irányelv célja az Európai Unióban található felszíni és felszín alatti víztestek „jó állapotának” összehangolt fellépéssel, 2015-re való elérése. A javítási kötelezettség és a víztestek állapotromlásának megakadályozására vonatkozó kötelezettség egyaránt e minőségi célkitűzés elérésére irányul (lásd ebben az értelemben: 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet, C-461/13, EU:C:2015:433, 37., 38. és 41. pont).
- 72 Ezen túlmenően, a 2000/60 irányelv 4. cikkének szövegéből, rendszeréből és céljából következik, hogy a 4. cikk (1) bekezdésének a) pontjában a felszíni vizekkel kapcsolatban előírt kötelezettségekhez hasonlóan, amelyek – amint arra a Bíróság a 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítéletben (C-461/13, EU:C:2015:433, 43. pont) rámutatott – kötelező jelleggel bírnak, a 4. cikk (1) bekezdésének b) pontjában a felszín alatti vizekkel kapcsolatban előírtak szintén kötelező jellegűek.
- 73 Ebből következik, hogy a 2000/60 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése nem csupán a vízgyűjtőgazdálkodás-tervezés egyszerű célkitűzéseit állapítja meg programszerű megfogalmazásban, hanem kötő erejű kötelezettségeket ír elő a víztestek állapotromlásának megakadályozására vonatkozóan, az ezen irányelv által előírt eljárás minden egyes szakaszában.
- 74 A 2000/60 irányelv 4. cikke nemcsak a gazdálkodási tervekben és az intézkedési programokban előírt, hosszabb távú tervezési kötelezettségeket tartalmaz, hanem azokra a konkrét projektekre is vonatkozik, amelyekre a víztestek állapotromlásának tilalmát szintén alkalmazni kell. Következésképpen a tagállam köteles megtagadni egy projekt engedélyezését, ha az az érintett víztest állapotának romlását okozhatja, vagy valamely felszíni vagy felszín alatti víztest esetében veszélyeztetheti a „jó állapot” elérését, a 4. cikkben előírt eltérésekre is figyelemmel (lásd ebben az értelemben: 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet, C-461/13, EU:C:2015:433, 47., 48. és 50. pont).
- 75 Konkrétabban – amint azt a Bíróság megállapította –, amennyiben egy projekt káros hatásokat gyakorolhat a vízre, az csak akkor engedélyezhető, ha teljesülnek az ezen irányelv 4. cikke (7) bekezdésének a)–d) pontjában előírt feltételek. Függetlenül egy esetleges bírósági felülvizsgálatról, a projektek engedélyezése tekintetében hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok feladata az engedély megadása előtt ellenőrizni, hogy teljesülnek-e ezek a feltételek (lásd ebben az értelemben: 2017. június 1-jei Folk ítélet, C-529/15, EU:C:2017:419, 36. és 39. pont).
- 76 A fentiekből következik, hogy a projekt engedélyezésére irányuló eljárás során – tehát a határozathozatal előtt – kötelesek a 2000/60 irányelv 4. cikke értelmében a hatáskörrel rendelkező hatóságok ellenőrizni, hogy ez a projekt olyan káros hatásokat gyakorolhat-e a vízre, amelyek ellentétesek a felszíni és felszín alatti víztestek állapotromlásának megakadályozására és állapotuk javítására irányuló kötelezettségekkel. Következésképpen ezzel a rendelkezéssel ellentétes az, hogy az említett ellenőrzésre csak ezt követően kerüljön sor.
- 77 A második kérdésnek a projekt engedélyezését megelőzően a nyilvánosság rendelkezésére bocsátandó információkkal kapcsolatos második részét illetően emlékeztetni kell arra, hogy a 2011/92 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a környezetre várhatóan az ezen irányelv I. és II. mellékletével

összefüggésben értelmezett 4. cikkében említett jelentős hatást gyakorló projekteket az engedély megadása előtt kell környezeti hatásvizsgálatnak alávetni (2018. február 28-i Comune di Castellbellino ítélet, C-117/17, EU:C:2018:129, 24. pont).

- 78 Az ilyen vizsgálat előzetes jellegét annak szükségessége igazolja, hogy a környezeti hatásokat az illetékes hatóság minden technikai tervezési és döntéshozatali folyamat lehető legkorábbi fázisában figyelembe vegye, mivel a cél sokkal inkább a környezetszennyezés és -károsítás eredendő elkerülése, mint a hatásaikkal szembeni utólagos küzdelem (2018. február 28-i Comune di Castellbellino ítélet, C-117/17, EU:C:2018:129, 25. pont).
- 79 A 2011/92 irányelv 3. cikke felsorolja azokat a tényezőket, amelyeket egy projekt környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálata során figyelembe kell venni. A 3. cikk b) pontja értelmében megfelelő módon kell azonosítani, leírni és értékelni az egyes projektek talajra, vízre, levegőre, éghajlatra és tájra gyakorolt közvetlen és közvetett hatásait.
- 80 A projektgazda által a döntéshozó hatóságnak minden esetben benyújtandó információk körében szerepel, a 2011/92 irányelv 5. cikke (3) bekezdése b) és c) pontjának megfelelően a jelentős kedvezőtlen hatások elkerülésére, csökkentésére és – lehetőség szerint – megszüntetésére tervezett intézkedések leírása, valamint a projekt várható fő környezeti hatásainak meghatározásához és vizsgálatához szükséges adatok.
- 81 Ennélfogva – a 2011/92 irányelv 3. cikkének b) pontja tükrében, továbbá a 2000/60 irányelv alapján elvégzendő ellenőrzés jelen ítélet 74–76. pontjában felidézett kötelező jellegére, valamint az ezen utóbbi irányelv által a vizek védelmének tulajdonított jelentőségre figyelemmel – meg kell állapítani, hogy a 2011/92 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének b) és c) pontjában említett információknak tartalmazniuk kell – a többek között a 2000/60 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírt kritériumokra és kötelezettségekre tekintettel – a projekt által az érintett víztestek állapotára gyakorolt hatások vizsgálatához szükséges adatokat.
- 82 Ezen túlmenően a 2011/92 irányelv 5. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy a tagállamoknak el kell fogadniuk azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a projektgazda az ezen irányelv IV. mellékletében meghatározott információkat megfelelő formában, a piaci magánszereplőtől észszerűen elvárható korlátok között közli, amennyiben ezek az információk relevánsak egy adott projekt hatásainak vizsgálatához. Ezek az információk, e melléklet 4. pontjának megfelelően, tartalmazzák a projektnek a – többek között a természeti erőforrások használatából és a szennyezőanyagok kibocsátásából eredő – közvetlen, közvetett, másodlagos, kumulált, rövid, közép- és hosszú távú, tartós és átmeneti, kedvező és kedvezőtlen hatásaira vonatkozó ismertetést.
- 83 A 2011/92 irányelv 6. cikke (3) bekezdésének megfelelően az ekként összegyűjtött valamennyi információt a megfelelő időkereten belül az érintett nyilvánosság rendelkezésére kell bocsátani.
- 84 A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy a 2011/92 irányelv – és különösen 3., 5. és 6. cikke – értelmében a projekt engedélyezését megelőzően konzultáció céljából a nyilvánosság rendelkezésére bocsátott információknak tartalmazniuk kell a projekt által a vizekre gyakorolt hatásoknak a többek között a 2000/60 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírt kritériumokra és kötelezettségekre tekintettel történő értékeléséhez szükséges adatokat.
- 85 Egyebekben, jóllehet a 2011/92 irányelv 5. és 6. cikkéből nem lehet azt a következtetést levonni, hogy egy projekt vízre gyakorolt hatásainak értékelését lehetővé tevő adatoknak szükségszerűen egyetlen dokumentumban – például egy jelentésben vagy műszaki tanulmányban – kell szerepelniük, az érintett nyilvánosságnak az ezen irányelv 6. cikkének (4) és (6) bekezdésében megkövetelteknek megfelelően tényleges lehetőséggel kell rendelkeznie arra, hogy részt vegyen a döntéshozatali folyamatban, és hogy e célból megfelelően felkészüljön.

- 86 Ennélfogva fontos az, hogy a nyilvánosság rendelkezésére bocsátott dokumentációban szereplő információk lehetővé tegyék a nyilvánosság számára, hogy pontos képet kapjon a szóban forgó projekt által az érintett víztestek állapotára gyakorolt hatásról, azért, hogy vizsgálni tudja a többek között a 2000/60 irányelv 4. cikkéből eredő kötelezettségek tiszteletben tartását. Konkrétan: a nyújtott adatokból ki kell tűnnie, hogy a szóban forgó projekt – az ezen irányelvben megállapított kritériumokra tekintettel – valamely víztest romlásához vezethet-e.
- 87 Mindenesetre egy hiányos dokumentáció vagy több dokumentumban, inkoherensen megosztó adatok nem tudják lehetővé tenni az érintett nyilvánosság számára, hogy hasznosan részt vegyen a döntéshozatali folyamatban, ekként pedig azok nem felelnek meg a 2011/92 irányelv 6. cikkéből eredő követelményeknek.
- 88 Ezen túlmenően, ezen irányelv 5. cikke (3) bekezdésének e) pontja értelmében, a projektgazda feladata az e (3) bekezdés a)–d) pontjában említett adatok – köztük a projekt várható fő környezeti hatásainak meghatározásához és vizsgálatához szükséges adatok – „nem technikai jellegű összefoglalásának” elkészítése. Az említett irányelv 6. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében ezt az összefoglalást is a nyilvánosság rendelkezésére kell bocsátani.
- 89 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia, hogy a szóban forgó projekt engedélyezését megelőzően a nyilvánosság rendelkezésére bocsátott dokumentáció megfelel-e a 2011/92 irányelv 6. cikkének – az ezen irányelv 5. cikkének (1) és (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett – (3) bekezdéséből eredő, a jelen ítéletben pontosított valamennyi követelménynek.
- 90 A fenti megfontolások összességére figyelemmel az előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy:
- a 2000/60 irányelv 4. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy az ott előírt kötelezettségek – köztük a valamely projekttel érintett mind felszíni, mind felszín alatti víztestek állapotromlásának megakadályozására irányuló kötelezettség – tiszteletben tartásának a hatáskörrel rendelkező hatóság általi vizsgálatára csak a projekt engedélyezését követően kerülhet sor, és
 - a 2011/92 irányelv 6. cikkét akként kell értelmezni, hogy a projekt engedélyezésére irányuló eljárás keretében a nyilvánosság rendelkezésére bocsátandó információknak tartalmazniuk kell a projekt által a vízre gyakorolt hatásoknak a többek között a 2000/60 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírt kritériumokra és kötelezettségekre tekintettel történő vizsgálatához szükséges adatokat.

A harmadik kérdésről

- 91 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontját akként kell-e értelmezni, hogy egy felszín alatti víztest kémiai állapota valamely projekt miatt bekövetkező romlásának kell tekinteni legalább az egyik környezetminőségi előírás valamely paraméterének átlépését. Arra is választ szeretne kapni, hogy ilyen romlást képezőnek kell-e tekinteni valamely szennyezőanyag koncentrációjának várható növekedését, ha az erre a szennyezőanyagra vonatkozó határértéket már túllépték.
- 92 Emlékeztetni kell arra, hogy 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítéletében (C-461/13, EU:C:2015:433, 70. pont) a Bíróság megállapította, hogy valamely felszíni víztest „állapota romlásának” a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontjában szereplő fogalmát úgy kell értelmezni, hogy állapotromlás áll fenn, amint az ezen irányelv V. mellékletében említett minőségi elemek legalább egyikének az állapota egy osztállyal romlik, még ha e romlás nem is jelenti a szóban forgó víztest alacsonyabb osztályba történő besorolását. Azonban, ha az érintett minőségi elem már a legalacsonyabb osztályban található, ezen elem bármely romlása a felszíni víztest e rendelkezés értelmében vett „állapota romlásának” minősül.

- 93 Amint arra a főtanácsnok indítványának 55. pontjában rámutatott, igaz, hogy a felszíni víztestektől eltérően – amelyek esetében a 2000/60 irányelv öt ökológiai állapot szerinti besorolást ír elő –, az irányelv a felszín alatti víztestek mennyiségi és kémiai állapotát illetően csupán a „jó állapot” és a „gyenge állapot” között tesz különbséget. Az irányelv 2. cikkének 25. és 28. pontjából következik, hogy erre a besorolásra az irányelv V. mellékletének 2.1.2. és 2.3.2. pontjában szereplő táblázat segítségével kerül sor.
- 94 Meg kell azonban állapítani, hogy annak ellenére, hogy a víztestek állapotának meghatározási módjai eltérőek attól függően, hogy felszíni vagy felszín alatti vizekről van-e szó, a vizek „állapotromlása” fogalmának hatályát az érintett víztípustól függetlenül ugyanazok az elvek határozzák meg.
- 95 A jelen ítélet 68–72. pontjában a Bíróság ugyanis kifejtette, hogy a 2000/60 irányelv célkitűzései – a felszíni vizek és a felszín alatti vizek vonatkozásában egyaránt –, valamint az ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdéséből eredő, az ilyen vizekre vonatkozó kötelezettségek jórészt azonosak.
- 96 Ez különösen így van a víz állapotromlásának megakadályozására irányuló, a felszíni vizek esetében az ezen irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontjában, a felszín alatti vizek esetében pedig az ezen irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontjában előírt kötelezettséget illetően. Ez a két rendelkezés nem hivatkozik az ugyanezen irányelv V. mellékletében az e víztípusok esetében előírt besorolásra, így a vizek „állapota romlásának” fogalma átfogó terjedelmű fogalom (lásd ebben az értelemben: 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet, C-461/13, EU:C:2015:433, 61. pont).
- 97 Ezen túlmenően, a Bíróság megállapította, hogy ha a 2000/60 irányelv V. mellékletében előírt osztályok lennének meghatározóak annak vizsgálatához, hogy – a felszíni víztest legalacsonyabb állapotosztályba való besorolását követően – állapotromlásról van-e szó, e víztest állapotának újabb romlása jogilag már nem lenne lehetséges. Márpedig figyelembe véve magát a 2000/60 irányelv célját, a rossz állapotú víztestek a vízgazdálkodás keretében különleges figyelmet érdemelnek (lásd ebben az értelemben: 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet, C-461/13, EU:C:2015:433, 63. pont).
- 98 Ugyanezt az érvelést értelemszerűen alkalmazni kell a felszín alatti vizekre.
- 99 Ebben az összefüggésben a 2000/60 irányelv 4. cikke (5) bekezdésének c) pontját is figyelembe kell venni, amely kifejezetten előírja a további romlás tilalmát azon jelentősen módosított felszíni és felszín alatti víztestekre vonatkozóan, amelyek esetében a tagállamok kevésbé szigorú környezeti célkitűzések elérését is megcéllozhatják (lásd ebben az értelemben: 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet, C-461/13, EU:C:2015:433, 64. pont).
- 100 E tényezőkre figyelemmel a vizek „állapotromlásának” fogalmát egy minőségi elemre, egyúttal pedig egy anyagra hivatkozással kell értelmezni. Ily módon egy víztest állapotromlásának megakadályozására irányuló kötelezettség megőrzi hatékony érvényesülését, feltéve hogy minden olyan változásra kiterjed, amely veszélyeztetheti a 2000/60 irányelv fő célkitűzésének megvalósítását (lásd ebben az értelemben: 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet, C-461/13, EU:C:2015:433, 66. pont).
- 101 Ezen túlmenően a valamely víztest állapotromlásának megállapítását lehetővé tevő kritériumokat illetően emlékeztetni kell arra, hogy a 2000/60 irányelv 4. cikkének, és különösen e 4. cikk (6) és (7) bekezdésének szerkezetéből kitűnik, hogy valamely víztest – akár átmeneti – állapotromlása csak szigorú feltételek mellett engedélyezett. Ebből következik, hogy alacsonynak kell lennie azon küszöbnek, amelyen túl valamely víztest állapotromlásának megelőzésére irányuló kötelezettség megsértését megállapítják (lásd ebben az értelemben: 2015. július 1-jei Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland ítélet, C-461/13, EU:C:2015:433, 67. pont).

- 102 Ami konkrétan a felszín alatti víztestek kémiai állapotának vizsgálatát illeti, a 2000/60 irányelv V. mellékletének 2.3.1. pontjából kitűnik, hogy a vizek vezetőképessége és a szennyezőanyagok koncentrációja képezi a releváns paramétereket. Az e melléklet 2.3.2. pontjában szereplő táblázat e paraméterek mindegyike vonatkozásában megállapítja azokat a minőségi elemeket, amelyeket figyelembe kell venni annak meghatározásához, hogy valamely víztest kémiai állapota „jó” vagy „gyenge”.
- 103 Egyrészt, ami a szennyezőanyagok koncentrációját illeti, ez a vizsgálat három minőségi elemre épül. Elsősorban a szennyezőanyagok koncentrációi nem mutatják sós vagy más benyomulás jeleit. Másodsorban, ezek a koncentrációk nem haladják meg az egyéb vonatkozó jogi rendelkezések alapján alkalmazott minőségi szabványokat a 2000/60 irányelv 17. cikkének megfelelően. Harmad- és utolsósorban, a szennyezőanyagok felszín alatti vízben meglévő koncentrációi nem olyan magasak, amelyek a 4. cikk alatt a kapcsolódó felszíni vizekre megállapított környezeti célkitűzések elérésének hiányát okoznák, vagy bármely jelentős romlást az ilyen víztestek ökológiai vagy kémiai állapotában, sem bármilyen jelentős károsodást a felszín alatti víztesttől közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémában.
- 104 Másrészt, a vezetőképességet illetően kizárólag az bír jelentőséggel, hogy annak változásai nem mutatják sós vagy más benyomulás jeleit a felszín alatti víztestben.
- 105 Amennyiben a 2000/60 irányelv V. mellékletének 2.3.2. pontja az ezen irányelv 17. cikkének megfelelően a releváns jogi rendelkezések alapján alkalmazandó minőségi előírásokra hivatkozik, meg kell állapítani, hogy ez a 17. cikk a felszín alatti vizek szennyezésének megelőzésére és szabályozására irányuló konkrét intézkedések elfogadását írja elő, amelyek magukban foglalják többek között e vizek jó kémiai állapotának megítélésére szolgáló kritériumokat ugyanezen irányelv II. melléklete 2.2. pontjának és V. melléklete 2.3.2. és 2.4.5. pontjának megfelelően. Az uniós jogalkotó ezen az alapon fogadta el a 2006/118 irányelvet.
- 106 A 2006/118 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a felszín alatti víztest kémiai állapotának megítéléséhez a tagállamok egyrészt a felszín alatti vizekre vonatkozó, az ezen irányelv I. mellékletében szereplő minőségi előírásokat, másrészt pedig az általuk az ugyanezen irányelv II. mellékletének megfelelően meghatározandó, különösen azon szennyezőanyagokra vonatkozó küszöbértékeket alkalmaznak, amely anyagokról megállapították, hogy a tagállam területén belül hozzájárulnak a felszín alatti víztestek helyzetének veszélyeztetettként való jellemzéséhez.
- 107 Következésképpen ezek a minőségi előírások és küszöbértékek a 2000/60 irányelv V. mellékletének 2.3.2. pontja értelmében vett olyan minőségi elemet képeznek, amely lehetővé teszi a felszín alatti víztest állapotának minősége szempontjából meghatározó jelentőségű egyik paraméternek, azaz a szennyezőanyagok koncentrációjának az értékelését.
- 108 Mivel – a jelen ítélet 100. pontjában felidézetteknek megfelelően – a vizek „állapotromlásának” fogalmát egy minőségi elemre vagy egy anyagra hivatkozással kell értelmezni, továbbá mivel – amint az a jelen ítélet 101. pontjából következik – a lehető legalacsonyabbnak kell lennie azon küszöbnek, amelyen túl a valamely víztest állapotromlásának megakadályozására irányuló kötelezettség megsértését megállapítják, meg kell állapítani, hogy a 2000/60 irányelv V. melléklete 2.3.2. pontjában említett valamely minőségi elem tiszteletben tartásának elmulasztása az érintett felszín alatti víztest kémiai állapotának romlását képezi.
- 109 Különösen a 2006/118 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett minőségi előírás vagy küszöbérték közül egyetlen – valamely felszín alatti víztestben való – túllépésének kell a felszín alatti víztest állapotromlásának megelőzésére irányuló kötelezettség megsértésének minősülnie.

- 110 A jelen ítélet 108. pontjában kifejtettekkel azonos okokból és többek között a jelen ítélet 97. pontjában felidézett megfontolásokra figyelemmel emellett a szennyezőanyag koncentrációjának – a 2006/118 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésére tekintettel – egy környezetminőségi előírást vagy a tagállam által meghatározott küszöbértékeket meghaladó további emelkedése szintén romlásnak minősül.
- 111 Egyebekben a kérdést előterjesztő bíróság azon kérdéseinek megválaszolása céljából, amelyek a szennyezőanyagok koncentrációjában annak vizsgálata érdekében, lokálisan megállapított változások figyelembevételére vonatkoznak, hogy egy víztest kémiai állapotának romlásáról van-e szó, meg kell állapítani, hogy a 2000/60 irányelv V. mellékletének 2.4. pontja tartalmazza a felszín alatti vizek kémiai állapotának megfigyelésére vonatkozó főbb kritériumokat. E mellékletnek a kérdést előterjesztő bíróság által kifejezetten említett 2.4.5. pontjában szerepelnek az értelmezéssel és a bemutatással kapcsolatos követelmények.
- 112 Noha ez az utóbbi rendelkezés kétségtelenül azt írja elő, hogy egy felszín alatti víztest kémiai állapotának „jó” vagy „gyenge” minősítését egy víztest különböző megfigyelési pontjai eredményeinek összegyűjtésével kell elvégezni, ebből nem következik, hogy a kémiai állapot romlásának megállapítása céljából a teljes felszín alatti víztestnek érintettnek kell lennie.
- 113 Konkrétan: a felszín alatti vizek minőségére vonatkozóan a 2000/60 irányelvben – és különösen az irányelv V. mellékletének 2.4. pontjában – létrehozott megfigyelési rendszerben az egyes megfigyelési pontok szerepéből és jelentőségéből kitűnik, hogy egy minőségi elem egyetlen megfigyelési ponton való tiszteletben tartásának elmulasztása elegendő ahhoz, hogy meg lehessen állapítani egy felszín alatti víztest ezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állapotromlását.
- 114 Az említett irányelv V. melléklete 2.4. pontjának megfelelően ugyanis a megfigyelési pontokat úgy kell elhelyezni, hogy azok összehangolt és átfogó képet adjanak a felszín alatti vizek kémiai állapotáról minden vízgyűjtőn. E célból az irányelv ebben a rendelkezésben különféle kritériumokat ír elő a megfigyelési pontok kiválasztására vonatkozóan, amelyeknek – amint azt a 2006/118 irányelv 4. cikkének (3) bekezdése megerősíti – reprezentatív megfigyelési adatokkal kell szolgálniuk.
- 115 Ily módon egy minőségi elem tiszteletben tartásának egyetlen megfigyelési ponton való elmulasztása jelzi, hogy a felszín alatti víztest legalább egy jelentős részének a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontja értelmében vett kémiai állapotromlása következett be.
- 116 Ezen túlmenően, természetesen nem kizárt, hogy a felszín alatti vizekkel kapcsolatos valamely minőségi előírás vagy egy vagy több megfigyelési ponton egy küszöbérték túllépése ellenére egy felszín alatti víztest a 2006/118 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének c) pontja alapján jó kémiai állapotban lévők minősüljön. Ebben az esetben azonban ezen irányelv 4. cikkének (5) bekezdése megköveteli, hogy a tagállamok – a 2000/60 irányelv 11. cikkének megfelelően – megtegyék a szükséges intézkedéseket a felszín alatti víztestnek az értékek túllépésével érintett részén a vízi ökoszisztémák, a szárazföldi ökoszisztémák és a felszín alatti vizek emberi felhasználása védelme érdekében.
- 117 A 2000/60 irányelv 11. cikkében említett intézkedések magukban foglalják az ezen irányelv 4. cikkében előírt célkitűzések megvalósítására irányuló programok kidolgozását.
- 118 Ennélfogva amennyiben egy minőségi elemet egy felszín alatti víztest egyetlen megfigyelési pontján nem tartanak tiszteletben, meg kell állapítani a felszín alatti víztest 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontja értelmében vett állapotromlását.
- 119 A fenti megfontolások összességére figyelemmel, az előterjesztett harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontját akként kell értelmezni, hogy egy felszín alatti víztest kémiai állapota valamely projekt miatt bekövetkező romlásának kell tekinteni egyrészt a 2006/118 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett legalább egyik

minőségi előírás vagy küszöbérték túllépését, másrésről pedig a szennyezőanyag koncentrációjának várható növekedését, amennyiben az erre vonatkozóan rögzített küszöbértéket már túllépték. Az egyes megfigyelési pontokon mért értékeket egyenként kell figyelembe venni.

A negyedik kérdésről

- 120 Negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 2000/60 irányelv 4. cikkének az EUSZ 19. cikkel és az EUMSZ 288. cikkel összefüggésben értelmezett (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy a valamely projekttel érintett nyilvánosság tagjainak a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok előtt hivatkozniuk kell tudni a víztestek romlásának megakadályozására és állapotuk javítására irányuló kötelezettség megsértésére.
- 121 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az irányelveknek az EUMSZ 288. cikk által elismert kötelező erejével összeegyeztethetetlen lenne annak elvi kizárása, hogy az érintett személyek az irányelvben előírt kötelezettségekre hivatkozhatnak (2019. október 3-i Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland és társai ítélet, C-197/18, EU:C:2019:824, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 122 Különösen az olyan esetekben, amikor az uniós jogalkotó irányelv útján kötelezi a tagállamokat valamely meghatározott magatartás átvételére, az ilyen jogi aktus hatékony érvényesülését gyengítené, ha a jogalanyok nem hivatkozhatnak rá a bíróságok előtt, a nemzeti bíróságok pedig nem vehetnék azt figyelembe az uniós jog részeként annak vizsgálata érdekében, hogy a nemzeti jogalkotó – az irányelv végrehajtásának formájával és eszközeivel kapcsolatos lehetőségeit illetően – nem lépett-e túl az irányelvben a számára kijelölt mérlegelési jogkör keretein (2019. október 3-i Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland és társai ítélet, C-197/18, EU:C:2019:824, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 123 A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy legalább a valamely környezetvédelmi irányelv rendelkezéseinek megsértésével közvetlenül érintett természetes vagy jogi személyek számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy az illetékes hatóságoknál – adott esetben az illetékes bíróság előtti keresetindítással – az adott kötelezettségek betartását követeljék (lásd ebben az értelemben: 2019. október 3-i Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland és társai ítélet, C-197/18, EU:C:2019:824, 32. pont).
- 124 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben jelzi, hogy keresetükben az alapeljárás felperesei közül néhányan úgy vélik, hogy a szóban forgó projekt révén romolhat az általuk ivóvíz kinyerésére használt magánkútjaikat tápláló felszín alatti víztest állapota. Ugyanakkor sem az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban szereplő információk, sem a Bírósághoz benyújtott észrevételek alapján nem lehet megállapítani, hogy az alapeljárás felperesei számára relevanciával bírnak a szóban forgó projekt által esetlegesen érintett felszíni víztestek. E körülmények között nem úgy tűnik, hogy az alapeljárás felpereseit érintheti a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjából eredő kötelezettségek esetleges megsértése, ily módon a Bíróság vizsgálata kizárólag a 4. cikk (1) bekezdésének felszín alatti vizekkel kapcsolatos b) pontjára fog vonatkozni.
- 125 Annak meghatározásához, hogy az alapeljárás felpereseihez hasonló személyeket közvetlenül érinti-e a 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt kötelezettségek megsértése, az irányelv célját és azon vonatkozó rendelkezés tartalmát kell figyelembe venni, amelynek megfelelő alkalmazását a kérdést előterjesztő bíróság előtt kéri (lásd ebben az értelemben: 2019. október 3-i Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland és társai ítélet, C-197/18, EU:C:2019:824, 35. pont).

- 126 E tekintetben a jelen ítélet 71. pontjából következik, hogy a 2000/60 irányelv célja az Unióban található valamennyi felszíni és felszín alatti víztest „jó állapotának” összehangolt fellépéssel, 2015-re való elérése. A javítási kötelezettség és a víztestek állapotromlásának megakadályozására vonatkozó kötelezettség egyaránt e minőségi célkitűzés elérésére irányul.
- 127 Amint az a 2000/60 irányelv 1. cikke második bekezdésének első francia bekezdéséből kitűnik, e célkitűzés – konkrétan a felszín alatti vizeket illetően – hozzájárul a fenntartható, kiegyensúlyozott és méltányos vízhasználatához elegendő, jó minőségű felszín alatti víz biztosításához.
- 128 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a 2000/60 irányelv – célja, valamint az annak elérése céljából a 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt kötelezettségek révén – az ember általi kiaknázásra szolgáló erőforrásként a felszín alatti víz védelme konkrét célkitűzésének elérésére is törekszik.
- 129 A 2000/60 irányelv célkitűzéseinek ezt az értelmezését megerősíti az irányelv – az irányelv 2. cikkének 33. pontjával összefüggésben értelmezett – 1. cikke első bekezdésének d) pontja és második bekezdésének második francia bekezdése.
- 130 Az 1. cikk első bekezdésének d) pontjából és második bekezdésének második francia bekezdéséből kitűnik, hogy az ezen irányelvvel létrehozott szabályozási keret a felszín alatti vizek szennyezése jelentős mérséklésének fokozatos megvalósítását, valamint további szennyezésük megakadályozását célozza. A 2. cikk 33. pontjának megfelelően a vizek szennyezése olyan anyagoknak a vízbe való bevezetését jelenti, amelyek károsak lehetnek az emberi egészségre, a vízi ökoszisztémák minőségére, ily módon pedig befolyásolják a környezetet, és még konkrétan a vizek élvezetét vagy jogszerű használatát.
- 131 A 2000/60 irányelv – 2. cikkének 33. pontjával összefüggésben értelmezett – 1. cikke első bekezdésének d) pontjából és második bekezdésének második francia bekezdéséből következik tehát, hogy a szennyezés csökkentésének és megelőzésének többek között az a célja, hogy lehetővé tegye a felszín alatti vizek jogszerű használatát.
- 132 A felszín alatti vizek vételezésére és használatára jogosult személy ilyen jogszerű használatot folytat. Őt ennélfogva közvetlenül érinti a saját forrásukat tápláló felszín alatti víztestek állapotának javítására és állapotuk romlásának megakadályozására irányuló kötelezettség megsértése, amely gátolhatja e forrás kiaknázását (lásd analógia útján: 2019. október 3-i Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland és társai ítélet, C-197/18, EU:C:2019:824, 40. és 42. pont).
- 133 A felszín alatti vizek használatának a 2000/60 irányelv 1. cikke második bekezdésének első francia bekezdésében és 2. cikkének 33. pontjában említett változatos jellegére tekintettel e megállapítást nem kérdőjelezheti meg az a körülmény, hogy a 2006/118 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett egyetlen minőségi előírás vagy egyetlen küszöbérték túllépése önmagában nem vonja maga után a keresetet indítani szándékozó személyek egészségének veszélyeztetését (lásd analógia útján: 2019. október 3-i Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland és társai ítélet, C-197/18, EU:C:2019:824, 41. pont).
- 134 Ennélfogva amennyiben az alapeljárás felperesei jogszerűen használják a szóban forgó felszín alatti vizet, őket közvetlenül érinti e kötelezettségek megsértése.
- 135 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/60 irányelv – EUSZ 19. cikkel és az EUMSZ 288. cikkel összefüggésben értelmezett – 1. cikke első bekezdésének b) pontját és második bekezdésének első francia bekezdését, valamint 4. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy a valamely projekttel érintett nyilvánosság tagjainak a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok előtt hivatkozniuk kell tudni a víztestek romlásának megakadályozására és állapotuk javítására irányuló kötelezettségek megsértésére, ha e kötelezettségek megsértése őket közvetlenül érinti.

A költségekről

¹³⁶ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 11. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a tagállamok számára annak előírását, hogy amennyiben a projekt engedélyezésére vonatkozó határozatot érintő eljárási hiba nem olyan jellegű, hogy módosítsa a határozat értelmét, e határozat megsemmisítése iránti kérelem csak akkor elfogadható, ha a szóban forgó szabálytalanság megfosztotta a felperest a környezetvédelmi döntéshozatali folyamatban való, az ezen irányelv 6. cikkében garantált részvételi jogától.
- 2) A vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy az ott előírt kötelezettségek – köztük a valamely projekttel érintett mind felszíni, mind felszín alatti víztestek állapotromlásának megakadályozására irányuló kötelezettség – tiszteletben tartásának a hatáskörrel rendelkező hatóság általi vizsgálatára csak a projekt engedélyezését követően kerülhet sor.

A 2011/92 irányelv 6. cikkét akként kell értelmezni, hogy a projekt engedélyezésére irányuló eljárás keretében a nyilvánosság rendelkezésére bocsátandó információknak tartalmazniuk kell a projekt által a vízre gyakorolt hatásoknak a többek között a 2000/60 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírt kritériumokra és kötelezettségekre tekintettel történő vizsgálatához szükséges adatokat.

- 3) A 2000/60 irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontját akként kell értelmezni, hogy egy felszín alatti víztest kémiai állapota valamely projekt miatt bekövetkező romlásának kell tekinteni egyrészt a felszín alatti vizek szennyezés és állapotromlás elleni védelméről szóló, 2006. december 12-i 2006/118/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett legalább egyik minőségi előírás vagy küszöbérték túllépését, másrészt pedig a szennyezőanyag koncentrációjának várható növekedését, amennyiben az erre vonatkozóan rögzített küszöbértéket már túllépték. Az egyes megfigyelési pontokon mért értékeket egyenként kell figyelembe venni.
- 4) A 2000/60 irányelv – EUSZ 19. cikkel és az EUMSZ 288. cikkel összefüggésben értelmezett – 1. cikke első bekezdésének b) pontját és második bekezdésének első francia bekezdését, valamint 4. cikke (1) bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy a valamely projekttel érintett nyilvánosság tagjainak a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok előtt hivatkozniuk kell tudni a víztestek romlásának megakadályozására és állapotuk javítására irányuló kötelezettségek megsértésére, ha e kötelezettségek megsértése őket közvetlenül érinti.

Aláírások